

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Answer any five questions, selecting not more than three from any section.  
2. Figures to the right indicate full marks.

**Section 1**

- Q.1** Examine (any two) **20**  
a) Ricardo's comparative cost advantages theory.  
b) Misconceptions about comparative advantage.  
c) Heckscher ohlin theory of international trade.
- Q.2** Discuss (any two) **20**  
a) Factors determining labour mobility.  
b) International trends in labour mobility and migration.  
c) Role of FDI. In developing countries.
- Q.3** Explain : (any two) **20**  
a) Define protection and mention arguments in favour of protection.  
b) Export – oriented industrialization strategy.  
c) TRIPS and GATS
- Q.4** Attempt any two. **20**  
a) What is tariff? Discuss effects of tariffs.  
b) Explain trade creation and trade diversion effects of custom union.  
c) Discuss in brief "non – tariff barriers".

**Section II**

- Q.5** Answer any two: (any two) **20**  
a) What is balance of payments? Discuss its structure.  
b) Discuss causes of disequilibrium in the balance of payments.  
c) Examine measures to reduce deficit in balance of payment.
- Q.6** Examine (any two) **20**  
a) Meaning and functions of foreign exchange market.  
b) Balance of payments theory.  
c) Spot and forward exchange rates.
- Q.7** Discuss (any two) : **20**  
a) Overview of good standard system.  
b) Emergence of floating exchange rates.  
c) Effects of East- Asian currency crisis.
- Q.8** Explain (any two) **20**  
a) Types of economic integration.  
b) Working of the European Union.  
c) SAARC.

[वेळ : तीन तास]

[ गुण :१००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : १. प्रत्येक विभागातील तीनपेक्षा अधिक प्रश्न न निवडता, एकूण पाच प्रश्न सोडवा.  
२. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण दर्शवितात.

**विभाग १**

- प्र.१ अभ्यासा (फक्त दोन ) २०  
अ. तुलनात्मक खर्चलाभाचा रिकार्डोचा सिद्धांत  
ब. तौलानिक लाभाविषयीचा चुकीचा संकल्पना  
क. आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा घटक विपुलता सिद्धांत
- प्र.२ चर्चा करा. (फक्त दोन ) २०  
अ. आंतरराष्ट्रीय श्रम गतीक्षमतेच्या हालचालीवर परिणाम करणारे घटक  
ब. श्रम गतीक्षमता आणि स्थलांतर यातील आंतरराष्ट्रीय प्रवृत्ती  
क. परकीय भांडवलाची विकसनशील देशाच्या बाबतीत भूमिका.
- प्र.३ स्पष्ट करा. (फक्त दोन ) २०  
अ. संरक्षणाचा अर्थासागून संरक्षण व्यापाराचे युक्तिवाद सांगा.  
ब. निर्यात प्राधान्य औद्योगीकरणाची व्यूहरचना.  
क. ट्रिप्स आणि गॅट्स (TRIPS AND GATS)
- प्र.४ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०  
अ. जकात म्हणजे काय? त्याच्या परिणामाचे स्पष्टीकरण द्या.  
ब. व्यापार निर्मिती आणि व्यापार अपवाहन असे जकात संघाचे परिणाम स्पष्ट करा.  
क. जकातेवर अडथळे थोडक्यात स्पष्ट करा.

**विभाग २**

- प्र.५ कोणत्याही दोनची उत्तरे लिहा. २०  
अ. व्यवहारातोल म्हणजे काय? व्यवहारातोलाची रचना स्पष्ट करा.  
ब. व्यवहार असमतोलास जबाबदार असणाऱ्या घटकाची चर्चा करा.  
क. व्यवहार असमतोल कमी करण्याचे उपाय तपासा.

प्र.६ अभ्यासा(फक्त दोन )

- अ. परकीय विनिमय बाजाराची व्याख्या सांगून त्याची कार्ये अभ्यासा.  
ब. व्यवहार तोल सिद्धांत  
क. हजर आणि वायदा विनिमय दर

२०

प्र.७ चर्चा करा. (फक्त दोन )

- अ. सुर्वण परिमाण प्रणालीचे (Gold Standard System)अवलोकन.  
ब. तरत्या विनिमय दराचा उदय.  
क. पूर्व आशियाई चलन आरीष्ट्याचे परिणाम

२०

प्र.८ चर्चा करा (फक्त दोन )

- अ. आर्थिक एकात्मिकारणाचे प्रकार  
ब. युरोपियन महासंघाची [EU] कार्यपद्धती  
क. सार्क (SAARC)

२०